Painos on nyt 6,932

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 1 TIISTAINA, TAMMIK. 2 P.—TUESDAY, JANUARY 2 1917 — Seitsemäs vuosik.

Työväestö teollisuuden keskuksissa

Kapitalistisen järjestelmän — joka perustuu yhteiskunnallisturneiden tuotannon välineiden yksilölliselle omistusoikeudelle ja sen kautta työläisten työn tulosten riistämiseen — nurinkurisuus näkyy kaikkialla. Mutta kaikessa alastomuudessaan esiintyy se suurkaupungeissa, joissa toisella puolen työläisten työn tulosten synnyttämä rikkaus ja hyvinvointi ilkeästi ilkkuu niille sadoille tuhansille työläisille, jotka tämän rikkauden ja hyvinvoinnin ovat luoneet, mutta jotka siitä huolimatta ovat pakoitetut asumaan kaupungin laitapuolella, siellä missä kurjuuden synnyttämät taudin basillit ilman täyttävät ja ihmiselämää tuhoavat. Siellä, missä heitä varten rakennetut vuokrakasarmit ja kellarikerrokset pienine sokkeloineen sijaitsevat. Siellä, missä ihmiset ovat tuomitut elävinä mätänemään. Siellä he — yhteiskunnan todellinen voima — elävät, jossa lika ja kurjuus ovat heidän ylellisyystavaroitansa ja jossa vilu ja nälkä ei ole harvinaista.

Tämän hirvittävän kohtalon alaiseksi on työläinen tuomittu tänä aikana, jolloin luonnontieteiden nopea edistys ja teknillinen kehitys työläisten tuottokykyyn yhdistettynä, luo muutamassa tunnissa enemmän tarvetavaroita kuin ennen sadassa vuodessa.

Tämä olotila on työläisten osana siksi, että kapitalisti, tuotannon välineiden yksityisomistuksen oikeudella omistaa myös työläisen. Ei siten, niinkuin entinen orjapäällikkö omisti orjan, että hän pitäisi huolen orjastansa takaamalla hänelle välttämättömät elämän tarpeet, mutta nykyajan kapitalisti omistaa palkkatyöläisen sieluineen ja ruumiineen niin pitkälle, että se määrää, mitä työläinen saa syödä, minkälaisissa asunnoissa asua, minkälaisia vaatteita työläisen tulee käyttää ja minkäverran hän saa lukea ja itseänsä sivistää. Tämän kaiken kapitalisti määrää työläiselle työn teettäjänä ja palkan maksajana.

Työläisnaisen osana teollisuuden keskuksissa on säälittävä alistuminen työnteettäjän määräyksiin, ja työnteettäjät, varustettuna rautaisilla riistohermoilla — eivät ensinkään häikäile käyttää valtaansa työläistensä ylitse.

Työläisnaisen palkka on siinä minimi määrässä, että se hädin tuskin riittää pitämään hänet työkuntoisena juhtana ja mikä surkeinta, käyttää työnteettäjä työläisnaistemme riippuvaista asemaa hyväkseen, sulkemalla hänet ainaiseen työn yksitoikkoisuuteen, (etenkin silloin, kuin nainen ei työskentele tehdasteollisuudessa.)

Tämä tapahtuu siten, että työnteettäjä määrää palvelustytöille, että he eivät saa käyttää iltahetkiään omiin tarkoituksiinsa pitkän päivätyön jälkeenkään. Heidän täytyy olla huoneessansa saapuvilla aina, tarvittaissa— yölläkin!

Tässä näkyy kapitalistien luokkatietoisuus ja se, kuinka tarkasti he valvovat luokkaetujaan. He tietävät, että kaikki vapaa aika, minkä he työläisille luovuttavat, mahdollisesti loukkaa heidän luokkaetujaan. Kapitalistit käsittävät, että vapaa-aikoinaan työläiset seurustelevat keskenään ja keskustelevat heitä lähellä olevista kysymyksistä. Se pian johtaisi työläiset huomaamaan asemansa samanlaisuuden ja he alkaisivat ymmärtämään yhteenliittymisen suurta voimaa.

Ja saattaisihan palvelustyttö käyttää niinkin pitkälle hänelle luovutettua vapautta hyväkseen, että menisi kuulemaan sosialistipuhujia — herra jumala! — Tilaisi vähän ajan päästä sosialis-

(Jatkoa toisella sivulla.)

Miten Alitalon Antista tuli sosialisti

Kir. MIILIA

(Jatkoa jouluk. 19 p:n numeroon)

JOHDANTO: Antti Antinpoika myydään huutolaisena, kun hän on kuuden vuoden vanha, kahden hänestä vanhemman sisarensa kera. He ovat orpolapsia. Antti joutuu taloon, joka tunnetaan sekä huutolaisten että palvelijain kidutuspaikaksi. Kovaa saa Antti siellä kokea ja olisi kai kuollut sen kovan kohtalon seurauksista, jos ei isäntärenki Matti olisi ruvennut häntä hoitamaan ja suojelemaan. Kului vuosia, palvelijat vaihtuivat joka vuosi, mutta Matti pysyi talossa Antin tähden. Kerran isännän ja Matin välillä tuli niin kova riita, että Matti uhkasi tehdä paljastuksia talon sisäisistä asioista. Silloin isäntä teki sovintoa ja sovintoryypyn sekaan pani myrkkyä ja Matti oli poissa. Kului taas vuosia. Paljon ankaraa kohtelua sai Antti kokea, mutta Alitalon isännän hyvä ystävä, pitäjän rovasti, parhaan kykynsä mukaan kylvi nöyryyden ja alistuvaisuuden henkeä Antin sydämeen Rippikoulun käytyä pääsi Antti palkkarengiksi. Kului taas vuosia, Taloon tuli piiaksi eräs Miina-iniminen nuori nainen, joka rakastui Anttiin ja siksi jäi taloon vielä toiseksi vuotta. Alitalon isäntä pelkäsi, että Anttikin voisi joskus suuttua ja lähteä talosta. Siksi hän keksi keinon naittaa Antti ja Miina sekä "ylentää" Antin muonamieheksi.

Ja niin isäntä laittaa Antin ja Miinan kuulutuksiin ja määräajan kuluttua hankkii rovastin taloonsa vihkimään Antin ja Miinan. Talon isäntärenki Jaska pitää hommia silmällä ja koettaa avata nuoren parin silmiä näkemään mihin orjuuteen rikas isäntä heitä koettaa kytkeä.

Isäntä on muonarengilleen antanut vanhan ränsistyneen ja lahon tuvan asunnoksi ja kokonaan riittämättömän ruokavaraston vuoden palkaksi.

Tuli syksy ja kaikki palvelijat jättivät Alitalon, lukuunottamatta Anttia ja Miinaa, jotka jäivät taloon muonapalkalla. Uusia palvelijoita ei tullut tilalle, joten isäntä onnistui palkkaamaan päivälliisiä. Lähes kaikki talon työt lankesivat nyt Antin ja Miinan tehtäviksi.

Kun vuosi on kulunut Antin ja Miinan hääpäivästä, syntyy heillo kaksoiset, poika ja tyttö. Antti ehdottaa, että lähdetään pois syksyllä, kun tulee palkollisten muuttoviikko, mutta Miina estelee lasten tähden, kun ne ovat vielä niin pieniä. Siis he jäävät edelleen Alitaloon "vielä yhdeksi vuodeksi".)

Mutta kun tuli taas palvelijain pestausaika ja Antti ja Miina päättivät muuttaa pois, niin isäntä sanoi heidän olevan velkaa taloon, että ei voi lähteä pois, ennenkuin velka on maksettu.

Kuluu kuusi vuotta, jolla ajalla Antin perhe lisääntyy kolmella lapsella. Vanhemmat lapset joutuvat kerjuule, kun kurjuus ja sorto kasvaa. Antti miettii, että jos löytäisi Jaskan, niin hän voisi auttaa heidät orjuudesta. — Jaska siellä aikaa on siirtynyt Helsinkiin ja liittynyt siellä työväenliikkeeseen.

H—n kaupunkiin oli perustettu sosialisti-osasto. Kurikka-Matti lähetettiin sinne puhumaan ja Jaska lähti mukaan oppaaksi seudun tuntijana.

Jaska hakee Alitalon Antin kuulemaan puhujaa.

Antti meni tupaan valmistamaan itseänsä ensikertaselle matkalle. Ei siinä suurta touhua ollut.

— No, nyt se Jaska tuli, sanoi Antti, katkaisten hiljaisuuden.

— Niin tuli, mutta turmaa se ennustaa, vastasi Miina.

— Minä luotan Jaskaan, ei se meitä kadotukseen vie, sanoi Antti ja lähti.

Jaska oli jo ehtinyt pitkän matkan vastaan, ennenkuin kohtasi Antin.

— Luulin jo, ettet tulekaan, huusi Jaska kaukaa Antin nähtyään.

— Tulenhan minä, puhui Antti väsyneesti. Vieläkö on pitkä matka. Ottaa henkeen — en jaksa kävellä kovasti, kun juoksin alkumatkasta peläten että myöhästyn.

Jaska katsoi kelloaan.

— Vielä on aikaa, Ota käsivarrestani kiinni, niin on helpompi kävellä, puhui Jaska.

Koko matkan hän puhui Antille työväenaatteesta, kunnes he saapuivat isoon valaistuun saliin, jossa oli penkkejä aivankuin kirkossa ja kaikki ihmiset olivat

(Jatkoa 7:llä sivulla.)

Pieni Anni ja hänen ystävänsä

Kirj. Aino Husa.

Anni oli vain kuusi-vuotias köyhän työläisen lapsi. Hänen kotinsa oli lähellä kaupunkia olevaa hautausmaata, joten kesän aikana Annin ulkona leikkiessä tuli hautausmaa hänen varsinaiseksi olinpaikakseen. Hyvin hänen aikansa kuluikin pienen veljensä kanssa, jonka hoitaja hän oli ulkona ollessa.

Vanha haudankaivaja, joka asui Annin kotona, teki myöskin työtä hautausmaalla kaiket päivät — tuota kolkkoa työtänsä, kaivoi hautoja ystävilleen, tuttuille ja tuntemattomille. Tämä piti hänen mielensä aina ikävänä.

Mutta lasten seurassa kului hänen aikansa paljon paremmin. Anni oli viisas lapsi ja hän halusi tietää paljon. Kyseli alituiseen kaikesta, mikä oli hänelle jotain uutta ja tuntematonta ja varsinkin siitä, mitä hän näki tässä omituisessa ympäristössään.

Vanhus myös oli nähnyt eläissään paljon ja tullut kokemusten kautta tietämään tämän elämän väärän järjestelmän — sen kuinka harvoilla on omistusoikeus kaikkiin hyvinvoinnin lähteisiin ja kuinka raha on kaikki voittavana voimana nykyään, jonka tähden toiset saavat kärsiä puutetta jokapäiväisimmistäkin elämäntarpeista. Näitä asioita vanhus kertoi Annille ja tämä kuunteli hartaudella. Monta kertaa Annin kasvot värisivät mielenliikutuksesta ja suuret siniset silmänsä täytyyivät kyynelillä, kun vanhus kertoi kuinka paljon enemmän hän saa kaivaa hautoja köyhille ja erittäinkin köyhien lapsille, kuin rikkaille. Varsinkin kesän kuumimpana aikana kuolee köyhäin lapsia kaikenlaisiin kulkutauteihin, jotka pääsevät leviämään heidän keskuuteensa nopeammin, sillä

(Jatkoa toisella sivulla.)